

KUHMO PITKÄSAARI

muinaisjäännösrekisteritunnus 290 01 0033

Kivikautisen asuinpaikan koekaivaus

Helena Taskinen 1986

TIIVISTELMÄ

Kuhmon Pitkäsaarella jatkettiin 17.7. – 22.7.1986 välisenä aikana vuonna 1985 aloitettuja koekaivauksia ja tutkittiin tasokaivauksena jo edellisenä vuonna esille tullut pitkänomainen kiveys. Tutkimukset rahoitti Kuhmon kaupungin kotiseutulautakunta, joka oli myöntänyt arkeologisiin tutkimuksiin 28 000 mk:n määrärahan (yhdessä Pajasaaren kaivausten kanssa). Kuhmon kaupunki maksoi myös kahdeksan kuhmolaisen kaivajan palkat tutkimuksen ajalta.

Koekaivauksia jatkettiin vuoden 1985 koekaivausten itäpuolisella alueella (ks. yleiskarttaa s. 10), jonne tehtiin yhteensä 43 koekuoppaa. Lisäksi avattiin 12 m² pinta-alaltaan ollut tasokaivausalue edellisen vuoden koekaivauksissa esille tulleen pitkänomaisen kiveyksen kohdalle.

Kaivauskertomusluonnos tehty 1987, viimeistelty 2022.

Helsingissä 11.11.2022

Helena Taskinen

SISÄLLYS	
KANSILEHTI	
TIIVISTELMÄ	1
SISÄLLYS	2
ARKISTO- JA REKISTERITIEDOT	3
SIJAINTIKARTTA	4
KOHTIEN SIJAINTI, KUVAUS JA KAIVAUSHAVAINNOT	5
NEGATIIVILUETTELO	6
DIALUETTELO	6
KARTTALUETTELO	6
LUETTELO HIILINÄYTTEISTÄ	7
KUVATAULUT	8-9
YLEISKARTTA, mk 1:1000, A3	10
PINTAVAAITUSKARTTA, mk 1:50, A4	11
YKSITYISKOHTAKARTTA KIVEYKSESTÄ TASOSSA 1½, mk 1:10, A2	12
YKSITYISKOHTAKARTTA KIVEYKSESTÄ TASOSSA 2, mk 1:10, A2	13
YKSITYISKOHTAKARTTA KIVEYKSESTÄ TASOSSA 2½, mk 1:10, A2	14
YKSITYISKOHTAKARTTA KIVEYKSESTÄ TASOSSA 3, mk 1:10, A2	15
POHJAVAAITUSKARTTA KIVEYKSESTÄ, TASOT 2½ ja 3½, mk 1:25, A4	16
PROFIILIKARTTA, mk 1:25, A4	17

ARKISTO- JA REKISTERITIEDOT

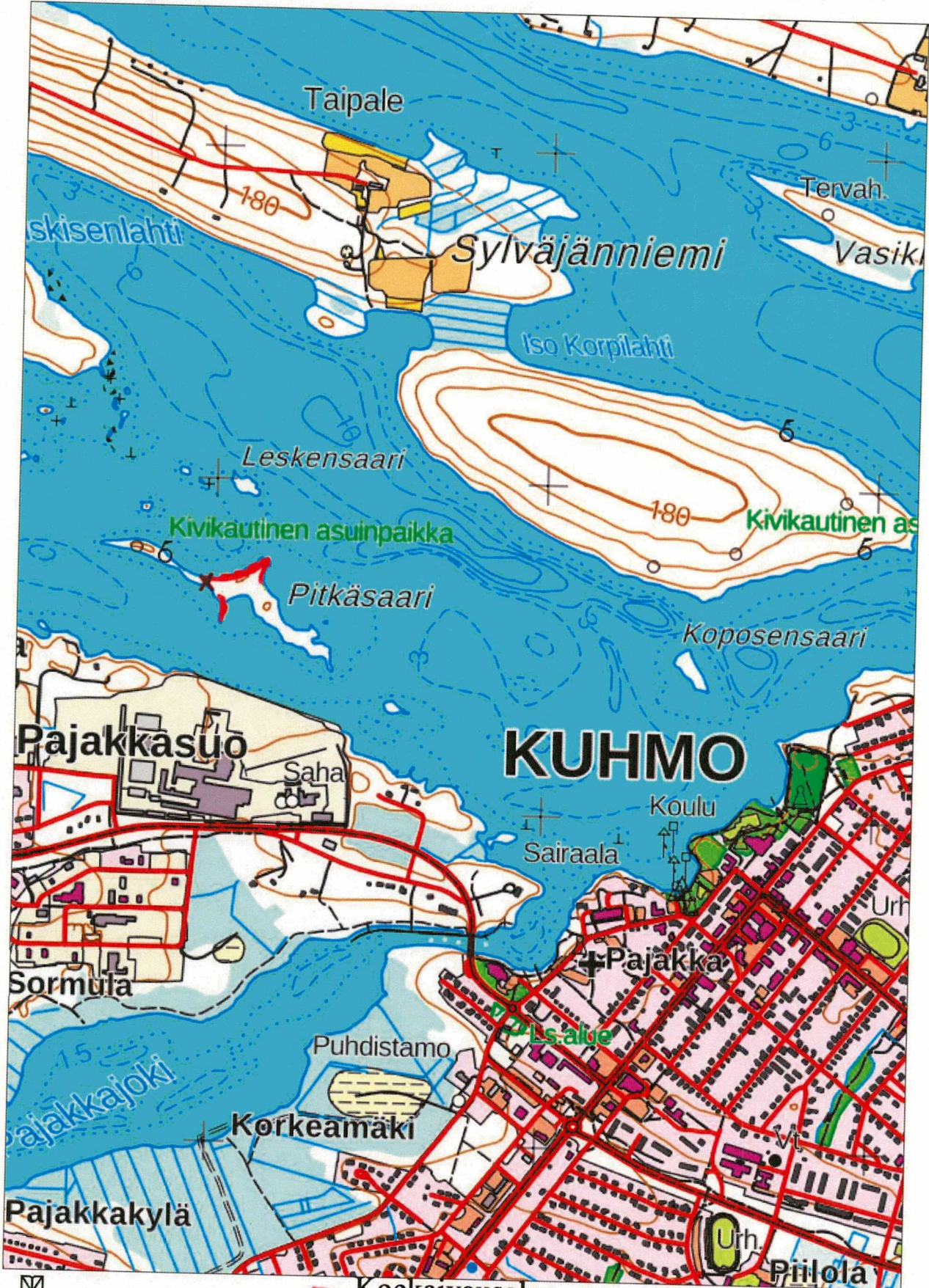
Kohteen nimi: KUHMO Pitkäsaari
 Muinaisjäännöslaji: Kivikautinen asuinpaikka
 Muinaisjäännösrekisterinro: 290 01 0033
 Tutkimuksen laatu: Koekaivaus, pitkänomaisen kiveyksen kaivaus
 Kenttätöyönjohtaja: Helena Taskinen
 Piirtäjä: Päivi Kontio
 Tutkimuksen rahoittaja: Kuhmon kaupungin kotiseutulautakunta, 28 000 mk (yhdessä Pajasaaren kaivausten kanssa), lisäksi kahdeksan kuhmolaisen kaivajan palkkakulut
 Kenttätöaika: 17.-22.7.1986
 Tutkittu ala: 55 m² (43 koekuoppaa sekä 12 m²:n tasokaivausalue)
 Kunta, kylä: Kuhmo, Korpisaari
 Kiinteistötunnus: 290 405 0025 0084
 Peruskartta: 4413 08 KUHMO (1975)
 Koordinaatit: länsipää x= 7115 52, y= 474 84, z= n. 165 (p=71147 07, i= 6209 31)
 itäpää x=7115 40, y= 475 17, z= 163 (p=7114 89, i= 6211 38)
 Kaivauslöydöt: KM 23 538:1 - 4 (nro 4 on hiilinäytteitä). Diar. 28.1.1987
 Aiemmat tutkimukset: Esa Suominen ja Simo Vanhatalo, tarkastus 1984
 Mikko Perkko, tarkastus 1980
 Helena Taskinen, kaivaus 1985
 Aiemmat löydöt: KM 21 586, KM 23 044:1-101
 Kuvat: Negatiivit nrot 70 643 – 70 661
 Diat nrot 14 247 – 14 255

Sivut 8 - 9 ovat kuvatauluja, joissa on kuvia negatiiveista 70 643 – 61.

Luettelo kertomukseen liittyvistä kartoista, negatiiveista ja diapositiiveista on sivulla 6 ja hiilinäytteistä sivulla 7.

2022-11-03

Museovirasto
Museiverket

500 m

— Koekaivausalue

X Tutkittu suorakaiteen muotoinen kiveys

KOHTEEN SIJAINTI JA KUVAUS KAIVAUSHAVAINNOISTA

Pitkäsaari sijaitsee Lammasjärvessä Kuhmon keskustan edustalla. Saaren kaakkoispää on noin 1,2 km Kuhmon kirkosta luoteeseen. Pitkäsaari on luode – kaakko suunnassa noin 800 m pitkä ja koillinen – lounas suunnassa leveimmillään noin 240 m. Luoteisosastaan saari on vain 20 – 50 m pitkä. Kapeimmillaan saari on vain noin 5 m leveä. Maaperä saaren alueella on hienoa, kivetöntä hiekkaa.

Koekaivauksia jatkettiin vuoden 1985 koekaivausten itäpuolisella alueella (ks. karttaa s. ja yleiskarttaa s. 10), jonne tehtiin yhteensä 43 koekuoppaa. Lisäksi avattiin 12 m² pinta-alaltaan ollut tasokaivausalue edellisen vuoden koekaivauksissa esille tulleen pitkänomaisen kiveyksen kohdalle.

Turve poistettiin tutkimusalueelta lapiolla, jonka jälkeen koekuopissa edettiin 10 cm tasoissa, kunnes oli edetty maaväreiltään puhtaaseen, löydöttömään maahan saakka. Tasokaivausalueella kaivaustason paksuus oli 5 cm.

Pitkänomaisen kiveys sijaitsi Pitkäsaaren kapeimmalla kohdalla (ks. sijaintia kartasta s. 4 ja yleiskartasta s. 10). Kiveyksen suunta oli koillinen – lounas. Tasossa 1½ kiveyksen koko oli 3,5 x 1,3 m. Kivet olivat hyvin palaneita ja rapautuneita ja kiveyksen kohdalla oli runsaasti hiiltä.

Tasossa 2 kiveys oli kooltaan 1,5 x 1,0 m ja kivet olivat edellisen kaivaustason tapaan hyvin palaneita ja rapautuneita. Hiiltä oli runsaasti isohkoina paloina. Tasossa 2,5 kiveys oli muuttunut muodoltaan epämääräiseksi ja oli kooltaan enää noin 0,9 x 0,5 m.

Pitkänomaisen kiveyksen kohdalle avattu tasokaivausalue oli täysin löydötön. Koekuopista nro 17 ja 21 (ks. yleiskartta s. 10) tuli esille kvartsi-iskoksia (KM 23 538:1-3). Muut koekuopat olivat löydöttömiä.

Muinajäännösalueita on Pitkäsaaren luoteisosassa noin 350 m pitkällä alueella. Lisäksi saaren keskivaiheille sijoittuvista kahdeksasta koekuopasta löytyi yhteensä kolme kvartsi-iskosta, mutta kuopissa ei ollut havaittavissa kulttuurimaata.

Tasokaivausalue ja koekuopat peitettiin tutkimuksen jälkeen.

- 70 643 – 47 Kiveys tasossa 1½. Kuvattu koillisesta. Kuvaaja Helena Taskinen 1986.
 70 648 – 51 Kiveys tasossa 1½. Kuvattu kaakosta. Kuvaaja Helena Taskinen 1986.
 70 652 – 54 Kiveys tasossa 1½. Kuvattu lounaasta. Kuvaaja Helena Taskinen 1986.
 70 655 – 59 Kiveys tasossa 2. Kuvattu koillisesta. Kuvaaja Helena Taskinen 1986.
 70 660 – 61 Kiveys tasossa 2. Kuvattu lounaasta. Kuvaaja Helena Taskinen 1986.

DIALUETTELO

- 14 247 Kiveys tasossa 1½. Kuvattu eteläkaakosta. Kuvaaja Helena Taskinen 1986.
 14 248 Kiveys tasossa 1½. Kuvattu lounaasta. Kuvaaja Helena Taskinen 1986.
 14 249 Kiveys tasossa 1½. Kuvattu koillisesta. Kuvaaja Helena Taskinen 1986.
 14 250 Kiveys tasossa 2. Kuvattu lännestä. Kuvaaja Helena Taskinen 1986.
 14 251 Kiveys tasossa 2. Kuvattu lounaasta. Kuvaaja Helena Taskinen 1986.
 14 252 Kiveys tasossa 2. Kuvattu lounaasta. Kuvaaja Helena Taskinen 1986.
 14 253 Kiveys tasossa 2. Kuvattu koillisesta. Kuvaaja Helena Taskinen 1986.
 14 254 Kiveys tasossa 2. Kuvattu koillisesta. Kuvaaja Helena Taskinen 1986.
 14 255 Kiveys tasossa 2. Kuvattu kaakosta. Kuvaaja Helena Taskinen 1986.

KARTTALUETTELO

Yleiskartta	1:1000	A3	s. 10
Pintavaaituskartta	1:50	A4	s. 11
Yksityiskohtakartta kiveyksestä tasossa 1½	1:10	A2	s. 12
Yksityiskohtakartta kiveyksestä tasossa 2	1:10	A2	s. 13
Yksityiskohtakartta kiveyksestä tasossa 2½	1:10	A2	s. 14
Yksityiskohtakartta kiveyksestä tasossa 3	1:10	A2	s. 15
Pohjavaaituskartta kiveyksestä	1:50	A4	s. 16
Profiilikartta tasokaivausalueesta	1:25	A4	s. 17

LUETTELO HIILINÄYTTEISTÄ (KM 23 538:4)

Hiilinäytteet 1-6: Kiveyksestä tasosta 1½ (ks. näytteiden ottokohtia yksityiskohtakartasta s. 10)

Hiilinäytteet 7-9: Kiveyksestä, tasosta 2 (ks. näytteiden ottokohtia yksityiskohtakartasta s. 11)

KUHMO PITKÄSAARI 1986

Kuva 1: Pitkänomainen kiveys tasossa 1,5. Kuvattu koillisesta.

Kuva 2: Pitkänomainen kiveys tasossa 1,5. Kuvattu lounaasta.

KUHMO PITKÄSAARI 1986

Kuva 3: Pitkänomainen kiveys tasossa 1,5. Kuvattu kaakosta.

Kuva 4: Pitkänomainen kiveys tasossa 2. Kuvattu koillisesta.

Kuva 5: Pitkänomainen kiveys tasossa 2. Kuvattu lounaasta.

KUHMO PITKÄSAARI
HELENA TASKINEN 1986

PINTAVAAITUSKARTTA MK 1:50 — 50 cm

PIIRT. PÄIVI KONTIO

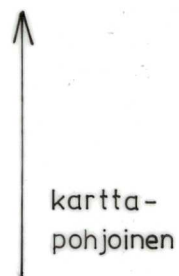
0m -	194	188	184	179	181
1m -	184	184	178	176	180
2m -	182	180	176	175	179
3m -	177	175	174	173	174

$KP_1 = 2,28$ m Lammasjärven pinnasta
(mitattu 17.7.1986), kone₁ 158

KUHMO PITKÄSAARI

HELENA TASKINEN 1986

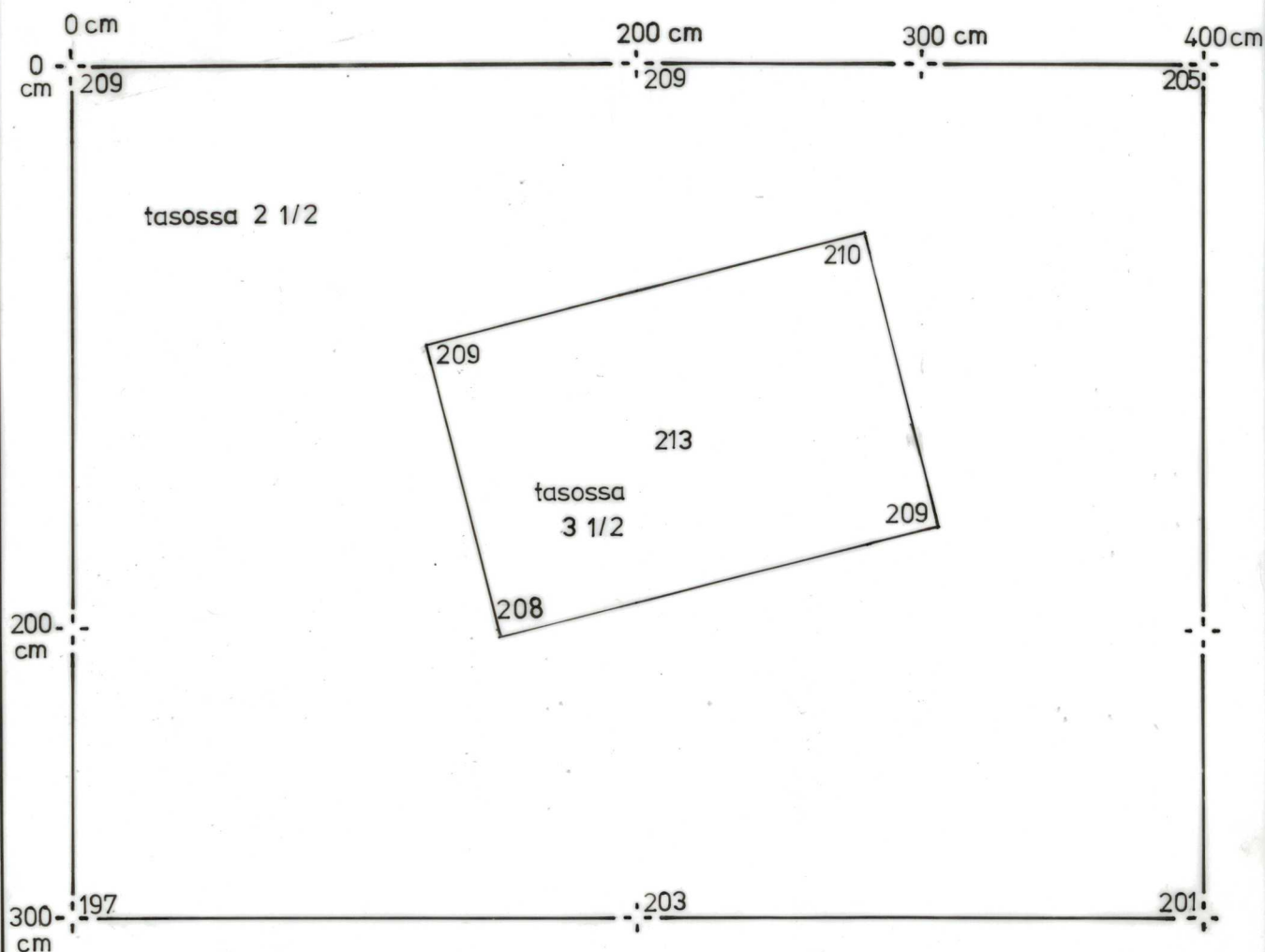
POHJAVAAITUSKARTTA KIVEYKSESTÄ
 PIIRT. PÄIVI KONTIO

MK 1:25 — 25 cm

KP= 2,28 m Lammasjärven pinnasta
 (mitattu 17.7.1986), kone, 158

Tasot 2 1/2 ja 3 1/2

KUHMO PITKÄSAARI

HELENA TASKINEN 1986

PROFIILIKARTTA MK 1:25 — 25 cm

PIIRT. PÄIVI KONTIO

Profiili on piirretty itä-kaakkoisseinämästä.

KP₁ = 2,28 m Lammasjärven pinnasta

(mitattu 17.7.1986), kone, 158

